

Szakmai beszámoló

Név: **Kárpáti Zsuzsa**

Iskola: Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium és Zenei AMI
1022 Budapest, Marczibányi tér 1

A kurzus neve: The 4Cs: Creativity, Critical Thinking, Communication and Collaboration in Schools – ERASMUS+SE.1.FC

A kurzus helye: Firenze, Olaszország

A kurzus ideje: 2018.07.23. – 2018.07.28.

A projekt neve: Módszertani megújulás a jövő érdekében

Mindig szerettem utazni és tanulni, mindig érdekelt, hogy más országokban milyen választ adnak ugyanarra a problémára. Régóta beszélünk arról, mennyire fontos a kompetenciafejlesztés, az oktatási rendszer mégsem reagál jól a világ és a munkaerőpiac változásaira. Olyan kurzust kerestem tehát, ami a képességfejlesztésről szól, eközben a mindennapi gyakorlatba beépíthető tudást és eszközöket ad.

Így esett a választásom – az egyébként a marketing területéről származó – The 4Cs címet viselő képzésre, mely olyan kulcskompetenciákkal foglalkozott, mint a kommunikáció, a kritikai gondolkodás, az együttműködés és a kreativitás. Külön öröm volt számomra, hogy választható nyelvként szerepelt az olasz, később azonban kiderült, hogy lelkesedésemmel egyedül maradtam, így a közvetítő nyelv az angol lett. Az öröm ily módon kihívássá lett: intenzív szókincsfejlesztésbe kezdtem, újra megízeltem a nyelvtani finomságokat és az önmagammal való társalgás nyelve is az angol lett. Visszatekintve egyáltalán nem bánom, hogy így alakult, végül nem ütköztem nyelvi akadályba és már nem kell titkolnom a rég megszerzett nyelvvizsgámat sem.

A kiutazást Budapest – Róma – Firenze útvonalon valósítottam meg. Nemcsak azért, mert Pisa felé egyik napról a másikra „elszálltak” a jegyárak, hanem azért is, hogy viszontláthassam Rómát, ahol egy évig éltem és tanultam. A Freccia Rossa elnevezésű vonat átlagsebessége 250 km/h, és nagyon ritkán késik, ezért könnyű volt vele tervezni. (A repülővel persze kevésbé, de szerencsére az oda úton nem volt gond, visszafelé pedig mindegy volt.)

Az első nap délelőttje a kurzusinformációk ismertetésével és ismerkedéssel telt, de nem a hagyományos módon. Mottónk ez volt: Gondolkozz úgy, ahogy a diákok! Márpedig a diákok nagy része kínban érzi magát, ha azt mondják neki, mutakozzon be. Lementünk tehát az udvarra (egy 18. századi palota belső udvarára persze), és körbe álltunk. Háromszor kellett párt alkotnunk: először ahhoz mentünk oda, aki emlékeztet minket valakire, másodszor azt kerestük, kivel hasonlítunk egymásra a legjobban, utoljára pedig azt választottuk ki, akiről úgy gondoltuk, a legkülönbözőbb tőlünk. Miután kialakultak a párok, megkaptuk a beszélgetés témáját. Mondanom sem kell, hogy a legizgalmasabb az utolsó kör volt. Legalábbis számomra,

aki megfogadtam, hogy ha már ott vagyok, a lehető legnyitottabban állok mindenhez, és ha kell, bátran magam mögött hagyom a komfortzónámat. És amint látszik, erre mintegy két óra leforgása alatt szükségem is lett.

Délután saját tanári attitűdünkre kérdeztünk rá (szerintünk mit gondolnak a diákjaink rólunk, milyen pedagógiai elvek, megfontolások alapján tanítunk stb.), majd megállapítottuk, hogy az IKT eszközök divatja ellenére „a legjobb tanárok gyakran egy krétával és egy táblával lesznek a legjobbak”.

A második napon elkészítettük a WOW és a Wonder Wallt. Az első az eddigi felismerésink, a másikon azok a kérdések szerepeltek, amikre kíváncsiak vagyunk. Ezt követően mindenki bemutatta a saját iskoláját. Izgalmas volt látni török, német, angol, lengyel és portugál iskolák működését, pedagógiai koncepcióját, társadalmi megítélését. Meglepett és elgondolkodtatott, hogy a kiégéshez vezető mindennapos problémák, feszültségek mennyire hasonlóak. Mindenki kiemelte a szülőkkel való kommunikáció nehézségeit, a megélhetés kilátástalanságát, a gyerekek egyre rosszabb érzelmi és kognitív állapotának tendenciáját és ezzel összefüggésben a tanári szerep folyamatos változását.

Délután az iskolai kommunikáció nehézségeivel, különbözőségeivel, lehetőségeivel foglalkoztunk. Bevezető gyakorlatként absztrakt fogalmakat érzéktérületek szerint jellemeztünk. Olyan kérdésekre válaszoltunk a tisztelet szó kapcsán, mint például: hogyan néz ki, hogyan hangzik, milyen érzelmet kelt, mit érzünk, amikor valaki tiszteletlen stb. Különösen olyan gyerekek körében fontos ezeket a fogalmakat tisztázni, akiknél a családi környezet nem nyújt megfelelő alapot, és itt a hátrányos helyzet nem feltétlenül anyagi természetű. Egyre több az elkényeztetett, rosszul motivált tanuló, akik a konstruktív, szeretetteljes kritikát is sértésnek veszik. A jelenség mögött gyakran bizonytalan, büntudattal teli, következtelen szülők állnak, akik – mint megtudtam – egyes országokban „egész évben a fogadóórát várják”, ahol nekieshetnek a tanárnak, és felróhatják másnak a saját hibáikat. Sokat nevtünk a hasraütésszerűen felhozott, mégis nagyon ismerős példák. Szerencsére eszközt is kaptunk a kezünkbe: mivel ez a típusú kommunikáció rendkívül érzékeny, sosem szabad figyelmen kívül hagynunk az érzelmi érintettséget, az érzelmeket menedzselni viszont a mi feladatunk. Pl.:

- Azért jöttem, hogy tisztázzuk...
- Nagyon köszönöm, hogy eljött elmondani mindent.

Vagy

- Gyakran elkalandozik a figyelme, érdemes lenne erősíteni a koncentrációs készségét.
- Persze, mert unatkozik az órán, Ön az, aki nem tudja lekötni a figyelmét.
- Mindenki különböző, előfordulhat, hogy unatkozik, ugyanakkor... stb.

A gyerekekkel való kommunikáció alaptétele pedig, hogy valójában minden diákunk arra vágyik, hogy észrevegyük, meghalljuk, érzékeljük őket.

A harmadik nap nagy része az együttműködésről szólt. Tisztáztuk, mit jelent a kifejezés, milyen akadályozó tényezők gátolhatják a kialakítását, majd a csoportalakítás módzatait vettük sorra. Videókat néztünk jó gyakorlatokról, és a feltételek megteremthetőségének egyéni lehetőségeiről beszélgetve bevezettük a mindfullness fogalmát mint a kommunikáció, az együttműködés és a kreativitás összekötő elemét. A nap lezárásaként egy általunk húzott

kártyán lévő szimbólum alapján kellett rajzolnunk, így ismét kiléphettem a komfortzónámból. A középkori jól bevált metódushoz folyamodtam, és a biztonság kedvéért mindent feliratokkal láttam el, így bátran élvezhettem a feladatot. Ezzel kellőképpen megalapoztuk a negyedik napot, ami a kreativitásunk felszabadító megélésével telt. Talán ez a nap tetszett a legjobban, a jegyzeteim is szó szerint színesebbek lettek. Ismét videókat néztünk és sokat alkottunk. Tanulságos volt végigvenni, milyen kifogásokkal találkozunk legtöbbször a kreatív feladatok kapcsán, nem meglepő módon mindegyik mögött a félelem érzése lappang. Érdekes és hasznos volt megtapasztalni, hogy ennek kiiktatásával mi mindenre képes az ember például egy maroknyi gyurmával. Fontos azonban az időkorlát, ez ugyanis megszünteti az „agyalást”, ezzel együtt a félelmet is. Persze, el kell jutni ideig a megfelelő tanulási környezet és a jelen-lét létrehozásával és megtartásával...

Az ötödik nap témája a kritikai gondolkodás volt, ami többek között ahhoz is kell, hogy a kreatív ötleteink valóra válhassanak. Az önreflexió fejlesztése szintén kiemelt területté vált az oktatásban. Az önreflexiót leginkább befolyásoló tényező a fiataloknál az internet. Kutatások kimutatták például, hogy még azok a képek is rossz érzéseket keltenek a kamaszokban, amikről pontosan tudják, hogy nem igaz. Ennek egyik következménye többek között az is, hogy összekeveredik számukra az igazság és a valóság fogalma, és olyan etikai törvényszerűségek halványodnak el vagy értelmeződnek félre, mint az egyéni és társadalmi felelősségvállalás, a manipuláció kérdésköre stb.

A tanítási gyakorlatban is alkalmazható példákat vettünk, például hogy hogyan segíthetünk a diákjainknak eldönteni, hogy mi hamis hír és mi nem az, drámajátékokkal pedig megtapasztalhatják, milyen könnyű elterjeszteni valamit, ami nem igaz.

Délután összegeztük a kurzuson tanultakat és átvettük a teljesítési igazolást. Megható pillanat volt, hiszen ritkán ér bennünket ennyire intenzív élmény, még ritkábban fordul elő, hogy számunkra vadidegen embereket egy hét alatt a szívünkbe zárunk.

A hét tetőpontja pedig a szombati kis toszkán körút volt, ahová az összes csoporttag eljött. Azt hiszem elég csak annyit mondanom, hogy egy Chianti melletti birtokon ebédeltünk, itt borokat is kóstoltunk, ellátogattunk San Gimignano-ba, Monteriggioniba és végül Sienába. Fantasztikus nap volt, ahogyan az egész hét életem egyik meghatározó élményévé vált emberileg és pedagógusként egyaránt.